

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag

N:r 31 (294)

Fredagen den 4 augusti 1893.

6:te årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun med Modetidning och kolorerade planscher kr. 9: — Idun m. Modet. utan kol. pl. » 7: 50 Idun ensam » 5: —</p>	<p>Byrå: Klara v. Kyrkogata 7. 2 tr (Aftonbladets hus.) Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.</p>	<p>Redaktör och utgifvare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 12—1. Allm. Telef 61 47</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerspris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar)</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.</p>
---	---	--	---	--

Emelie Borgström.

I en tid, då mera än någonsin välgörenhet öfvas, då hvar och en, som äger hjärta för armodets barn, söker att med sitt strå bidraga till lindrande af nöd och lidande genom att offra en, må vara än så ringa skärf på barmhärtighetens altare, torde en bild som den vi i dag bjuda icke sakna intresse för den allvarligt tänkande och kännande kvinnan.

Fru Emelie Borgström har under en lång följd af år med nit och kärlek arbetat i välgörenhetens tjänst och därunder sparat hvarken tid, krafter eller medel. Man ser henne visserligen mycket sällan deltaga vid basarer och försäljningar, synnerligen af det skäl, att hon skyr offentligheten, men hon är i stället så mycket mera verksam i det tysta. Såsom varande skyddsfru inom Adolf Fredriks församling i Stockholm äger hon ett vidsträckt fält för utöfvande af barmhärtighet. Hon har dock icke stannat inom detta område, utan utsträckt sin verksamhet,

man skulle kunna säga år från år, längre och längre. I de mest aflägsna trakter af vår hufvudstad uppsöker hon fattiga, hvilka vädjat till hennes deltagande, för att förvissa sig om att nöden är verklig, och där så är, där dröjer hon ej att räcka en hjälpande hand. Förutom sitt förtroendeuppdrag att vara skyddsfru är hon hedersledamot i asylet för pauvres hon-teux samt medlem i flere direktioner för välgörande ändamål.

Emelie Borgström föddes å Sörbro gård i Värmland år 1834. Fadern var öfverstelöjtnanten Gustaf von Axelson, modern Pamela von Axelson, född Volffelt. Modern, en en så väl på hufvudet som hjärtats vägnar rikt utrustad personlighet, önskade lifligt att gifva sin enda dotter en i alla afseenden utmärkt uppfostran. Denna önskan tillintetgjordes dock till någon del genom ett olycksfall, som drabbade dottern vid elfva års ålder, och hvilket under hennes yngre år gjorde henne svag

Föresatsen att behaga är ofta det ofelbaraste medlet att misshaga.

La Rochefoucauld.

och sjuklig samt i följd däraf mindre mottaglig för vetenskapliga studier. I stället utbildades hos henne känsligheten och deltagandet för lidande medvarelser — ett drag, hvilket såsom en gyllene tråd genomgått hela hennes lif.

För musiken hade hon en afgjord fallenhet, och om hennes musikaliska begåfning blifvit rätt ledd och utvecklad, skulle hon utan tvifvel blifvit artist. Hon spelar emellertid piano med smak, och hennes föredrag är prägladt af innerlighet och känsla.

Genom årlig sommarvistelse på landet invid Vaxholm, där fru Borgström flitigt sysselsatt sig med trädgårdsarbete, stärktes hennes i de unga åren svaga krafter; och hvad de många badsejourerna ej mäktat åstadkomma, det vanns här så småningom, så att hon nu vid mogen ålder har att glädja sig åt en synnerligt stark och god hälsa. I ett särdeles lyckligt äktenskap förenad med kammarrådet Sven Borgström äger hon ett angenämt hem, hvarest hon ofta på ett hjärtligt och flärdlöst sätt emotager sin talrika umgängeskrets. Troget följer hon sin make på hans vidsträckta resor och har med honom såväl lustvandrat i Söderns soliga näjder som bestigit Nordens högsta fjäll. Dessa årligen återkommande resor hafva nog i sin mån bidragit till att bibehålla den sega kraft, den ungdomsfriskhet och det goda lynne, som för henne äro utmärkande.

En aktad författarinna skref en gång i denna tidnings spalter, att den egenskap hon högst skattade hos sina vänner var troheten. Hvem vill icke gärna instämma och gifva författarinnan rätt härutinnan! Denna egenskap besitter fru Borgström i en ovanligt hög grad, och oakadt hon har en mycket stor vänskrets, räcker hon på ett beundransvärdt sätt till för alla. Hon gläder sig åt sina vänners framgångar och tager innerlig del i deras sorger och pröfningar. Varmt religiös som hon är och i besittning af en fast tro på försynens ledning vid alla mänskliga företag, njuter hon en ostörd sinnesro och plägar ofta säga, att hon har intet att önska och att intet felar i hennes lycka. »Skulle jag, som fått så mycket,» tillägger hon, »icke gärna vilja dela med mig af mitt goda.»

Att fru Borgström, i åtnjutande af hälsa och obrutna krafter, ännu länge måtte få utöfva sin ädla verksamhet bland armodets barn — det är en önskan, hvaruti säkerligen alla, som känna och värdera henne, af uppriktigaste hjärtan förena sig.

Charlotte Lindholm.

Vanan att ständigt låta betjäna sig är det största slafveri och upphöjer moraliskt dem, som tjäna oss och själfva kunna försörja sig, till våra herrar.

Schleiermacher.

Morgonvidt.

Framåt, framåt
å daggig stråt

i klarnande morgonvåkten!
Framåt, framåt, i galopp, i galopp
att hinna mitt mål, förrän sol går opp,
re'n bådad af morgonflåkten!

Kanhända att, redan ur drömmar väckt,
på trappan hon står i sin sammetsdräkt
och räknar de stunder, som soinna;
kanhända att, smekt af snövit hand,
re'n springarn ses skrapa med hofoen i sand
och yster af längtan brinna
att bära i sporrsträck framåt på sin rygg
så stolt, så trygg
sin trotsiga härskarinna.

Sträck ut, sträck ut, min springare god!
Se österns skyar purpras i blod! —
Syns slottet ej snart? — O, hur vägen är lång!
Nu spanar hon kanske från snidad balkong.

Framåt! Hon får icke bida!
Snart följas vi åt
på daggig stråt,
snart rida vi sida vid sida
i fröjd öfver slätterna vida.

Framåt, framåt! — Hur det vidgas allt mer
mitt hjärta i arla timma!
Du vaknande värld, som jag för mig ser,
du tjusande jord, som emot mig ler
och rodnar för morgonens strimma,
en åtrå sällsamt min själ betar:
jag ville dig kyssa på panna klar,
jag ville dig famna känslovarm
och jublande hålla dig tryckt till min barm
i stormande kärleksyrsel
osiltligt, för evigt kear.

Framåt, framåt,
i galopp framåt
å glittrande bana
på daggig stråt! —

Hallå! — Hör, ekot från höjd till höjd
besvarar min öfversvallande fröjd!
Oroligt sjudande hjärtat slår:
det jublar, det njuter, det längtar, det trår —
Det är, som ville det sprängas
af känslor inom det, som trängas.

Framåt, framåt, min springare god,
och frusta af lifslust och stampa af mod!
Mot ständigt ljusare nejder det bär.
Snart famnar jag henne, mitt hjärtas kär.
Re'n ter sig i fjärden för spanande syn
det åldriga slottet vid skogens bryn.
I morgonens vikande dimma
dess tinnar och rösten glimma.

Sträck ut, min fåle, och snabbt mig bär
dit bort, där redan min tanke är!
Flyg fram som en falk öfver marken,
flyg fram som en vind genom parken!

Otålig mig väntar mitt hjärtas kär —
hon får icke längre bida! —
När dagen bräcker, när sol går opp
och börjar i strålande glans sitt lopp,
då följas vi åt
på glittrig stråt;
då rida vi sida vid sida
i fröjd öfver slätterna vida.

Edv. Hammarstedt.

Kvinnofrågan och vetenskapen.

Af Kate Schirmacher.

I.

Man tänker sig vanligen vetenskapen som en mycket sträng och amper gammal dam, och de kvinnor, som ägna sig åt hennes tjänst, som tämligen osköna och bittra ungmör; och med tanken på att göra kvinnan i allmänhet förtrolig med den allvarliga vetenskapen förbinda många fruktan för ett anlopp af en härskara kvinnliga doktorer, docenter och professorer.

Dessa föreställningar äro dock en löglig karrikatur af hvad den medvetna kvinnan nu eftersträfvat för sig och andra, då hon befattar sig med den moderna vetenskapen.

Det är visst och sant, att den allvarliga vetenskapen har något strängt och obevekligt öfver sig — ty hon består i sökande efter sanningen, och detta sökande aflöper ej utan strid och uppoffrande arbete. — Till detta arbete på de facklärdes och yrkeslärdes kapplöpningsbana komma dock endast de kvinnor att träda, hvilka ha en djup, inre kallelse därför. Och de skola ej uppträda i stort antal. Att sådana i alla fall finnas, måste vara nyttigt och hälsosamt, ty världen har hittills nästan alltid betraktats och offentligt bedömts endast genom manliga ögon, och däraf har stor ensidighet uppstått. Därför är det gagneligt, att vi för framtiden jämte männen äfven få kvinnor, som ägna sig åt vetenskapen. Men blåstrumpor och vanprydnader för sitt kön behöfva de därför icke vara.

Nu frågar man kanske: »Hvartill vill ni då »vetenskapligt bilda» kvinnan, om ni ej vill göra henne till en lärd?» Svaret därpå kan affattas i en liknelse: Vetenskapen består af två delar, af vetandet själf och af det, som detta vetande skapar, nämligen sättet att förskaffa, vägen till finnadet, metoden. — Följaktligen består den lärdes packning af två bördor: i den ena bär han skatten, det af honom och andra förvärfvade positiva vetandet; i den andra instrumenten, hvarmed han lärt sig bryta denna skatt, och hvarmed han hoppas att på egen hand kunna arbeta vidare och göra nya upptäckter. Hela packningen kan endast en verkligt lärd rygg bära, men en del däraf kan äfven lekmannen lugnt taga på sina axlar och denna del är »metoden». Blott ingen fruktan för ordet! Den »vetenskapliga metoden» betyder ingenting an-

nat än att pröfva fördomsfritt, att tänka klart och att döma sakligt. — Den, som gör detta, är därför ingen lärd, men väl en »vetenskapligt bildad» människa, en klart tänkande person med omdömesförmåga. Hon är äfven en för det praktiska lifvet utrustad människa, som vet att se sakerna från deras rätta sida, en person, som icke tager ett hvitt lakan för ett spöke, som icke söker släcka brinnande sprit med vatten och icke blindt dömer den, som af närsynthet försummat att lyfta på hatten. — Man skall kanske finna dessa exempel sårade: de kunna ju isynnerhet tillämpas på det feminina könet. Men de äro mindre elaka än sanna och betecknande för svagheter, som man just tillskrifver kvinnan: en flyktig blick, impulsivt handlingssätt, domslut efter känslor och stämningar. Hur ofta har man icke håntullt påstått, att kvinnan endast vet allting till hälften, att hennes sista, oomkullkastliga argument lyder: »Därför att jag inte vill» — att hon genom förståndsskäl icke på några villkor låter tvinga sig från en förutfattad mening. Huru ofta har man ej förebrått henne inskränkthet, trots, småaktig skvallersjuka, förlade påståenden och ännu många andra vackra saker. Om med rätt eller orätt må hvar och en af oss själf afgöra. Då vi här tala förtroligt med hvarandra, vill jag för en gång antaga, att dessa förebråelser äro sanna. Hvad följer här af med hänsyn till den »vetenskapliga metoden»? Icke mer och icke mindre än att denna utgör raka motsatsen till dessa svagheter.

Böra vi därför nu misströsta och säga: »Det gagnar i alla fall till ingenting, vi kvinnor kunna ej ändra oss?» Eller böra vi i våra kvinnliga dygder, som utgöra ersättningen för de kvinnliga svagheter: känslolullhet, snabb fattningsgåfva, rask beslutsamhet, känna oss så fullkomliga, att vi overksammas lägga händerna i kors. — Det skulle vara mycket oklokt. Ty för det första räcka icke dessa »kvinnliga dygder» till för lifvet. Hvem af oss kan icke komma i det läget att behöfva handla icke blott *raskt*, utan med *öfverläggnings*, att fatta icke blott *lifligt*, utan äfven *klart*, att vara icke blott *fyndig*, utan äfven *stark* och *grundlig*? För det andra äro dessa »kvinnliga svagheter», liksom allt annat här i världen, ett resultat af utveckling, vana och uppfostran; ändrar man den sistnämnda, så är det som om trädgårdsmästaren skulle sätta en växt i helt ny jordmån: den blir till stam, blad, färg och frukt en helt annan företeelse, men till arten likväl hvad den från begynnelsen varit.

Därför lämpar sig en uppfostran efter vetenskaplig metod äfven för vårt kön: klarhet, saklighet, omdömesförmåga äro egenskaper, som hvarje människa behöfver, om hon skall taga sig fram i lifvet. Dessa egenskaper vilja vi kvinnor därför ej låta beröfva oss, eljes kunde den dag komma, då vi förirrat oss i lifvet som i en labyrint. Tårar och känslolullhet gagna då mycket litet, och — i förtroende sagdt — den vackre prinsen i sagan, den ridderlige befriaren Sankt Georg, låter mången gång vänta på sig grymt länge, ja, han kommer ibland inte alls. Och då det i alla fall är en sorglig och mindre värdig sak att sitta och gräma sig, gör man då icke klokare i att i tid lära använda händer och fötter, att gå i skola hos fru vetenskap, att skaffa sig och lära sig handtera verktyg,

med hvilka man kan förtjäna sin plats i solskenet? Och härmed är svaret gifvet på frågan: »Hvarför bör kvinnan skaffa sig en vetenskaplig bildning, då hon ej skall bli en lärd?» Emedan lifvet kräfvat klart tänkande kvinnor med omdömesförmåga, just därför fordra vi för dem vetenskaplig bildning. Flertalet kvinnor liksom flertalet män behöfver icke vara lärda, men väl »intelligenta» och klartänkta. — Detta mål hoppas man uppnå genom den »vetenskapliga» bildningen af den kvinnliga ungdomen; därför närmar sig den moderna kvinnorörelsen vetenskapen, och därför eftersträfvade vi en reform i de kvinnliga skolorna.

»Bergtagen».

Skiss af *Elin Ameen*.

Solen göt sina brännande strålar i den klara rötmanadseftermiddagen öfver stad och land, skogar och ängar, blånande bergshöjder och glittrande fjordar.

På det norska sanatoriets turist-hotell voro alla markiser nedfälda för matsalarnes fönster och på verandorna. Middagsmåltiden var nyss slut, och de talrika gästerna och turisterna hade i grupper eller parvis slagit sig ned på balkongerna eller utbyggena, under det andra gått in åtskogen för att söka mera svalka.

Jag hade slagit mig ned i den lilla salongen innanför en af verandorna för att läsa en tidning. För tillfället var där ingen mer än jag i rummet, men dörren till verandan stodo uppslagna på vid gavel, och därute befann sig ett sällskap svenskar, bestående af två yngre par och ett äldre. Jag hade redan vid table d'hôte observerat dem, dels emedan de voro mina landsmän, dels emedan en af dem, den yngsta af fruarna, vid första ögonkastet väckt min uppmärksamhet och mitt intresse. Hennes ansikte, vackert mera genom sin själfhullhet än genom dragens regelbundenhet, och isynnerhet ett par stora, djupa, mörkblå ögon, på en gång eldiga och sorgsna, hade tilltalat mig på ett oemotståndligt sätt.

Under middagen hade det lilla kottet varit vid mycket glad och uppsluppen sinnestämning och druckit försvarligt med champagne. Den unga frun hade skrattat lika hjärtligt som de andra, men emellanåt hade hon suttit allvarlig och tyst, och hennes ansikte hade då haft ett uttryck, som hade hon ej rätt följt med de andras skämt, under det att ögonen — dessa underbara ögon — sett drömmande framför sig och liksom beslöjats af en skugga.

Sällskapet hade nu slagit sig ned på verandan utanför salongen för att dricka kaffe, och herrarne hade tändt sina cigarrer. Stämningen fortfor att vara uppymd. Vinet hade gifvit högre färg åt ansiktet, den gamle herrn var till och med alldeles kopparröd och tycktes vara på gränsen af att hafva njutit väl mycket af Bacchi häfvor. Endast min unga fru hade samma fina blekhet på kinderna, som innan hon börjat middagen, hvilket icke kom af att hon föraktat champagnen, ty hon hade druckit och klingat som de andra, utan därför att hennes hy var af denna bleka, genomskinliga färg, som aldrig blir röd vid upphettning, utan blott hastigt kan flamma

till vid stark sinnesrörelse för att nästa ögonblick återtaga sin naturliga blekhet.

Jag satt ej där inne i salongen som en lyssnare, den de ej visste af. Jag var redan där, när de passerade till verandan. De visste, att jag satt kvar, och jag hade till och med vexlat ett par ord med dem och tjusats af min unga frus röst, som hade ett musikaliskt väljud, men ett väljud i moll.

Verandans markis gick ej längre ned, än att under dess kant landskapet låg utbredt i obeslöjad solglans. Från min plats hade jag samma utsikt som sällskapet där ute. Skogen i öster och väster med mörka granar, här och där blandade med ljusa björkar med fina, behagliga konturer, en och annan för minsta smek af vinden lätt darrande asp och andra löfträd i skiftande grönska, men mest granar och furor, dunkla, majestätiska, med färgtoner i rödaktigt guld, där solstrålarne föllo skarpast, men nästan svarta, där skuggorna voro djupast. Åt söder, midt för hotellet, var utsikten fri och öppen. Närmast var en inhägnad, prydd endast af några stenkummel med snäckor och ormbunkar, men utan en enda blomsterrabatt. Något på sidan om inhägnaden låg den så kallade »Sportstuen», egentligen afsedd för skidlöparne om vintern, och som nu med sin sästerstil tog sig pittoresk ut till granskogens bakgrund. Längre ned gick den nyanlagda, breda landsvägen i en stor, slingrande krok, befaren af eleganta hyrvagnar, droskor, diligencer, bicyclister och ridande, hvilka kommo och gingo i en oafbruten ström. Ännu längre ned låg dalen med sina gårdar, hus, lunder och åkrar i ett vidsträckt panorama och allra längst ned i fonden, 1000 fot under oss, Christianiafjorden med i solen silfverglänsande vatten, på hvars yta man kunde urskilja en massa små, hvita segel, härifrån ej större än fiskmåsar, samt några rörliga svarta prickar, hvilkas efterlämnade rökstrimma antydde, att de voro ångbåtar. Längst in i en flik af viken till vänster låg Christiania i fågelperspektiv och tog sig nästan österländskt ut med i solbelysningen glimmande fönsterrutor, skarpt lysande, smäckra toraspiror samt skimrande tak och kupoler. Och rundt om det hela en krans af bruna, blå och rödaktiga klippor och berg, hvilka omgäfvade taflan som en begränsande ram.

Herrarne hade nu hunnit till likören, och äfven damerna läppjade på sina glas.

»Nu dricka vi och skåla med hvarandra och tacka för angenämt resällskap,» sade en af herrarne. »Det här är ju vårt sista festande tillsammans, i morgon skiljas vi.»

»Skål... tack!» ljöd det, och man klingade med de små glasen.

»Inte sant, Lisen,» sade min unga frus man, i det han lade armen om hennes skuldra, »du har varit nöjd och haft roligt?»

Hon vände sig halft mot honom och nickade.

»Jo,» svarade hon stilla, utan entusiasm, »jag har sett mycket skönt och härligt, fått många nya intryck och nya tankar.»

»Vivan! och jag ha inte varit så lyckliga sedan vår bröllopstur till Paris för fem år sedan,» inföll den andre äkta mannen och vände ett godmodigt, strålande ansikte mot sin äkta hälft. Denna, en snarare ful än vacker kvinna, några år äldre än den, som kallades Lisen, med ett öppet och gladt uttryck i sitt ansikte, en leende mun och något hurtigt och lefnadsfriskt öfver sin personlighet, svarade skrattande:

»Det har alldeles varit som en ny smekmånad, och jag har varit lycklig som en . . . en nygift fru.» Hon sökte litet efter orden, innan hon fann dem.

»Äro nygifta då så lyckliga?» frågade fru Lisen, och det låg ej blott vemod utan en anstrykning af bitterhet i tonen.

»Vi voro det och äro det ännu,» svarade fru Vivan, och hon och mannen nickade muntert till hvarandra öfver bordet, och så måste de fylla på glasen och omigen klinga med hvarandra. Det var då ingen sentimentalitet i den kärleken, ingen blek mänskensfantasi, utan klaraste solsken, inga skuggor — men kanske också intet *djup!*

»Ja, se, min lilla hustru är nu en gång pessimist,» sade fru Lisens man i lätt gäckande ton, »hon kan aldrig oblandadt glädja sig åt något i lifvet, hon tror inte på »lycka» och sådant där, hon skulle vara lika oförnöjd, om man strödde guld för hennes fötter och gjorde henne till drottning.»

Han knackade askan af sin cigarr och blinkade åt de andra med ett par ögon, tämligen tunga och matta af vin.

»Ja, det har du mycket rätt i — rikedom och ära äro för mig ingen lycka!»

»Hvad är då lycka, min lilla Lisen?» frågade den gamla damen vänligt, men med ett öfverlägset leende, som när man lyssnar till ett barns fantasier.

Fru Lisen höjde sina ögon, det blixtrade till i dem, och hon svarade:

»Lycka? Det är *kärlek*, icke till *en*, utan till många, till alla som lida . . . det är försakelse och glömska af sig själf . . . det är att offra sin egenkärlek, sin egoism . . . det är att *tro* — tro, att lifvet har en annan mening än njutning och begärens tillfredsställelse . . . att det är utvecklingen till ett högre mål — bortom grafven! Och lycka — det är också *förstående* — förstående af dem man älskar!»

Det inträdde en paus därute efter dessa lidelsefullt utslungade ord. Sällskapet före-

föll, som hade det fått en kall dusch öfver sig, och fru Lisens man såg tämligen generad ut. Det var tydligt, att där saknades det, hvarom hon nyss talat — *förstående*.

En uppsasserska kom ut på verandan med kolsyradt vatten. Detta afbrott verkade synbarligen som en angenäm lättnad för sällskapet. Den gamle herrn öppnade »en passant» en konversation med uppsasserskan, i hvilken de andra inflikade ett och annat ord. (Forts.)

Stockholms pensionatlif.

En liten vägledning

för hufvudstadsbesökande damer.

För Idun af C. B.-H.

Utvecklingen går i våra dagar framåt med stor hastighet, och Stockholm, som för en del år sedan nästan var en småstad i fråga om »pensionatlif», har med ens äfven i detta stycke börjat få en viss storstadsprägel.

I de båda andra nordiska hufvudstäderna hafva »privatpensionaten» redan länge varit anlitade såsom uppehållsplatser för personer af alla klasser, hvilka af någon anledning under längre eller kortare tid velat vistas i medelpunkten för landets intressen, andliga och kommersiella. Till och med resande, äfven utlänningar, som på kortare tid besöka staden, föredraga ofta det mera anspråkslösa, hemliknande pensionatet framför det dyra hotellet. Och löper man än risken att i ett och annat af de förra bli ordentligt uppskörtad, så kan man å andra sidan finna pensionat, där man bemötes på det mest förekommande sätt.

Ehuru ej i samma grad som t. ex. Berlin, Dresden, Köpenhamn o. s. v., där man outhärligt på dörrarne åt gatan ser en hvit porcellinskytt med ordet »Familienpensionat» i stora svarta bokstäver, har nu äfven Stock-

holm erhållit en mängd »inackorderingshem». Af dessa finnes ett och annat, som kan täfva med de bästa i ofvannämnda städer, och antalet af enskilda pensionier och familjer, som på detta sätt söka skaffa sig en verksamhet och en inkomstkälla, ökas ständigt.

Man kan, om man t. ex. vänder sig till någon kommissionsbyrå, erhålla hela listor öfver i alla delar af Stockholm belägna pensionat, med ganska olika priser och i hvilka äfven ganska olika villkor bjudas. Somliga äro ordnade och afsedda mera för personer ur »den högre societeten»: för familjer, tillhörande corps diplomatique, hvilka föredraga ett dylikt inackorderingslif framför att hyra egen våning med eget hushåll; vidare för unga damer från våra a-ls-provinser, Skåne och Södermanland, eller tillhörande västkustens börsaristokrati, hvilka vilja för sitt nöje vistas i Stockholm och då sätta värde på ett fint hems trygghet samt det fullkomliga oberoende, som pensionslifvet samtidigt medgifver; vidare för patienter, hvilka kräfvat ett i allo komfortabelt hems vård o. s. v. Prisen i dessa pensionat ställa sig gifvetvis högre än i de mera enkla. Men så lämnas också full valuta äfven för personer med höga anspråk.

Vissa pensionat åter äro afsedda mera utslutande för unga flickor, hvilka för sina studier måste vistas i hufvudstaden, och hvilka föräldrar framför allt vilja känna sig trygga i medvetandet, att deras barn äro i god vård, både moraliskt och materiellt. I somliga pensionat emottagas både herrar och damer; i andra åter lägges mera an på att bilda hem för äldre damer, som önska ha det lugnt och behagligt omkring sig o. s. v.

Den som under några år af en eller annan anledning varit hänvisad att lefva »inackorderad» i Stockholm, skall säkert hafva vunnit en ganska skiftande erfarenhet af både »godt och ondt» — det senare ej minst! — äfven på detta område och sålunda ej känna någon förvåning öfver de talrika förfrågningar, som, trots de hvad priser och villkor angå väl un-

I hushållspenningfrågan.

En ärad insändariinna har underkastat de nu införda täflingsskrifterna i denna fråga en liten granskning, hvilken vi så mycket mindre vilja förvägra plats, som vår uppriktiga afsikt med hela denna täfling varit en mångsidig och oväldig belysning af det för alla husmödrar så viktiga kapitlet. Insändarinnan framställer inledningsvis som sin åsikt, att Idun efter hand bort meddela *samtliga* de 30 täflingsskrifterna och därpå låtit läsarinna genom omröstning afgöra deras inbördes värde — ett tillvägagångssätt, som dock skulle ha haft det emot sig, att det alldeles för mycket inkräktat på utrymmet och dragit ut på tiden. I samråd med erfarna husmödrar föredrogo vi då att utvälja de sju skrifter, som nu offentliggjorts, och hvilka — äfven om detaljanmärkingar mot hvarje särskild helt visst kunna framställas — dock *tillsammans* syns oss ganska allsidigt och från olika plats- och förmögenhets-synpunkter belysa frågan.

Det lifliga intresse, dessa uppsatser väckt, och det för oss hugnande erkännande af vårt initiativ i saken, som vi från många håll mottagit, har varit oss ett kärt bevis härför. Gärna lämna vi emellertid, som sagdt, plats för följande:

Reflexioner med anledning af de prisbelönade täflingsskrifterna i hushållsfrågan.

Jag tager mig friheten att något litet granska de införda skrifterna i den ordning, hvari de stått att läsa i »Idun», och skulle vara glad, om några flere af de ärade husmödrarna äfven ville yttra sig för eller emot i denna viktiga angelägenhet, som vi borde söka få utredd på bästa sätt — allt under förutsättning att vår ärade redaktör godhetsfullt vill släppa till ej blott Iduns spalter, utan ock papper och trycksvärta.

Idun n:r 24. 3000 kronor.

Här förekommer först en anmärkning mot hyran, som förefaller vara jämförelsevis lågt tilltagen, ty för »3 å 4 rum och kök» får man allt bereda sig på ett större hyresbelopp, för så vidt man vill bo någorlunda centralt, hvilket, redan det, är en besparing.

Till »ved och lyse» beräknas åtgå 100 kr. pr år, för hvilken summa ej kan erhållas ved och lyse, som tillfredställande uppvärma och lysa i »3 å 4 rum och kök», och detta ännu mycket mindre, om vintern skulle blifva kall, eller om lägenheten skulle vara kylig eller utsatt för vindpåkänning.

Lyse pr år för en lägenhet som den omnämnda bör kunna fås för högst 25 kr. Beträffande åter vedåtgång, så är detta beroende på en del omständigheter såsom rummens storlek, läge och beskaffenhet, familjens behof af större eller mindre värme, vedens godhet etc.; dock beräknas att 2,5 famnar björk å 22 kr. samt 3 famnar barr å 14 kr. äro tillräckliga. Lägges då till detta kostnaden för iläggning och frakt å kr. 2:50 pr famn, skulle posten »ved och lyse» blifva 124 kr., hvari dock ej huggning m. m. är inberäknad, hvilken skulle öka summan till minst 150 kronor.

Hvad det beträffar att kunna kläda 5 personer under ett års tid på 233 kr., så är äfven det omöj-

ligt här i Stockholm åtminstone, för en familj med 3000 kronor årlig inkomst. Om vi t. ex. se på Idun n:r 25, så beräknar »klockarmor», som bor på landet (hvilken omständighet bör medräknas), som själf väfver tyg och som har endast 1500 kr:s årsinkomst, detta konto till 200 kr., således endast 33 kr. mindre.

Det är ju helt naturligt, att det ej kan på öret eller ens kronan beräknas, huru mycket som bör åtgå, men närmelsevis kan det dock sägas. Ofvannämnda 233 kr. kunna lämpligen ökas med »fickpengar och nålpenningar», 233 kr. = 466 kr., och öfverskottet lär ändå ej blifva stort, om det ens blir något. Det återigen af denna summa till läkare och apotek afsedda kan, då så göres behof, i stället tagas af de 233 kr., som äro anslagna till skolundervisningen, hvilken post med säkerhet kan — så vida de 3 barnen ej äro idel flickor, hvilka skolgång ju alltid kostar mera — bära detta afdrag. Däremot kunna »utgifter, som umgängeslifvet medför, som ökad tillfällig betjäning, presenter och dylikt», helt och hållet strykas.

Uppsatsen lämnar slutligen det rådet, att man måste »framför allt undvika att hafva *fin* (ins.kurs.) bjudningar», hvilket jag skulle vilja komplettera: undvik helt och hållet att hafva bjudningar.

Två i en familj, synnerligast i vår tid, högst viktiga utgiftsposter fattas helt och hållet, nämligen *liförsäkring* (åtminstone för mannen) och *sparbanks-insättning*, hvilka belopp ju ej behöfva vara stora, men som äro nästan absolut nödvändiga.

Slutligen skulle jag vilja göra en fråga, som nog kan synas mindre viktig, men som icke desto mindre är viktig: hvar köper man bitsocker för 70 öre pr kg.?

Idun n:r 25. 1500 kronor.

Hela uppsatsen gör ett oblandadt godt intryck och påminner om den gamla goda tiden samt är väl värd sitt pris; dock kan man mycket väl hålla med förf. därutinnan, att inledningen är »allt för lång».

derrättade kommissionsbyråerna, riktas till en af »bekymrade mödrar», af äldre och yngre damer, hvilka alla önska säkerheten af ett uttalande, grundadt på en mera personlig känedom om något påtänkt pensionat, innan de för längre eller kortare tid välja det till hem åt någon anhörig eller åt sig själva.

På grund häraf tilltror sig den, som nedskrifver dessa rader, att stödd på en lång och delvis ganska god erfarenhet af förhållandena meddela några adresser till möjlig ledning för personer, hvilka hafva intresse af saken.

För att börja med en inrättning, som visserligen ej helt och hållet är ett vanligt pensionat, men i Stockholm, kanske i Sverige, är ganska enastående i sitt slag, vilja vi nämna »Belfrages pensionathotell», såsom namnet angifver till hälften ett hem med familjelif och sällskapslif, till hälften vanligt hotell, dock utan portier, hvilket i många tycke torde vara en förtjänst. Det upptager ett stort femvånings hörnhus, *Vasagatan 44*, och ligger sålunda vid två af Stockholms vackraste gator, helt nära Centralstationen, med spårvagn utanför dörren samt snedt emot det stora hus, som inrymmer såväl Stockholms högskola som den bekanta Vasateatern. Hotellets eller pensionatets gäster kunna således med stor lätthet fördriva de långa kvällarne vare sig med mera uppslupna Anna Pettersson-föreställningar i »Kolhandlerskan» och »Den sköna Galathea» eller med åhörandet af någon Victor Rydbergsk föreläsning öfver skön konst i den ädlare salen.

Hotellet är, åtminstone om somrarne, mest upptaget af utlänningar, men torde äfven om vintern vara väl besökt, hvarförutom äfven familjer inbyra sig i pensionatet för längre tider. Så t. ex. har Förenta staternas konsul under ett par år bott här med sin familj. Värden på stället sätter en heder i att vara sina gästers »ciceron», och sommartiden kan man få se honom vallande sin brokiga hjord: engelsmän, amerikaner, spanjorer o. s. v. till Stockholms alla sevärda platser. På stället finnas

äfven ekipager och hästar; åtskilliga nöjen, baler m. m. anordnas under vinterns lopp till gästernas förnöjelse. Första våningen inrymmer en vacker salong, matsal m. m. för detta ändamål; och andra våningen utgör medelpunkten för »familjelivet», en väl ordnad salong, hvori man samlas om aftnarna, ett litet vackert rök- och tidningsrum, en ganska stor matsal, där gemensamma måltider serveras för dem som så önska o. s. v. Inackorderingsprisen varierar här ganska betydligt: 100—180 kr. i månaden, beroende af om rummet är litet eller stort — de »små» rummen äro i sanning små! — om det delas af andra o. s. v. För åtta dagar kunna alla mål fås för 3 kr. pr dag, och man kan, om man så vill, som vanlig resande äta ute.

Belfrages pensionathotell torde fylla en brist i detta stycke i vår hufvudstad; det är ordnad på ett visst »europiskt» kontinentalt turistsätt, som torde vara utifrån kulturländerna kommande turister i smaken.

Bland de mera egentliga »pensionaten», hvilka dock *icke* hafva någon så storartad prägel som de, vid hvilka man är van i Paris, men som dock ofta öfverträffa dem i Tyskland och i de båda andra skandinaviska hufvudstäderna, finnes ett i *n:r 15 Östermalmsgatan, fru Emilie Jansson*, en trappa upp, med vacker utsikt åt Stureparken.

Inkommen i tamburen, hälsas man stundom först och främst af ett nästan ilsket skall från värdinnans båda små älsklingsdoggar, som rusa emot en. När man, trots deras morrnningar, inkommit i den s. k. salongen, befinner man sig i ett litet smalt rum, öfverfyllt med kinesiska parasoller m. m. dylikt, och hvori husets värdinna presiderar, en liten fetlagd, liflig dam, född svenska, men under ett mångårigt vistande i Petersburg införlifvad med ryska seder och bruk. Hennes pensionat är därför mest besökt af ryssar samt af »den lifländska adeln», som hon med en viss själfkänsla brukar berätta, men äfven af en och annan svensk dam. Öfver sitt »franska kök» och

sina »franska sängar» är hon dessutom lika stolt som öfver sina greffiga gäster.

Priset är 100 kr. för deladt rum och 115—125 kr. för ensamt, och inbegripes häri allt, utom vin till middagen.

Ett litet stycke nedanför, parallelt med ofvannämnda gata, går »*Kommendörsgatan*», på hvilken man viker in från den stora, vackra Sturegatan, ungefär midt för Floras kulle, där den ståtliga bronsstoden af den unge Schéée skymtar fram mellan träden. I huset *n:r 16* finnes ett pensionat, *fröken Johanna Bergs*, hvars gäster ofta bestå af äldre och mycket gamla damer, för hvilket det äfven i betydlig mån är afsedt. Den stora våningen två trappor upp är ljus och glad, just lämplig att verka upplifvande på sina åldriga invånare. Dessa betala för helt år 8—900 kr., men hålla sig då egna möbler, ljus och linne. En äldre dam, som f. n. bor kvar för tredje året, betalar endast 600 kr. och har ett soligt, vackert rum. Priset för månad är med hel inackordering utan ljus och sänglinne för ensamt rum 60—70 kr. och för deladt rum 50 kr. Detta är mycket billigt, hvilket gör, att en mängd unga studerande flickor, telegrafist- och telefonfröknar — endast damer mottagas — söka få bo här, så mycket mera som den lekamliga spisen i förhållande till priset är mycket god — visserligen ej tillredd i enlighet med »fransyskt kök», utan på vanligt svenskt maner: morgonkaffe eller te med smörgås och skorpor; frukost med ägg, biff, mjölk och öl; middag med i regel två rätter mat samt öl och kaffe »med dopp» samt till sist te med smörgås. Enkelt visserligen, men bra — och till 50 kr. i månaden!

En ganska god kännedom om detta pensionat tillåter oss att rekommendera detsamma.

(Forts.)

Här äro både man och hustru lifförsäkrade, hvilket är mycket godt och bevisar vakheten och omtanken; och att några summor här, om än små, skulle kunna blifva öfver för att sätta in i sparbanken, kan man ej med fog begära.

Men att »klockarmor» behöfver tala om utgifter för ved och hyra, förväran mig i högsta grad, ty detta plägar på landet alltid följa med tjänsten, hvilket jag nog kan veta, såsom själf född på landet, där min fader ännu är klockare, med hvilken befattning han dock, som vanligast är fallet, förenar organist- och skollärarejänsterna.

Idun n:r 26. 3000 kronor.

Punkt 1. Hyran för »3 rum, jungfrukammare och kök m. m.» anses vara för lågt beräknad.

Punkt 2. Beträffande veden gäller här samma anmärkning, som göres mot uppsatsen i *Idun n:r 24*, hvarjämte anses, att den beräknade kostnaden för björkveden är för låg. Huru man skall elda ett rum och sköta en brasa kan lika litet anses höra hit*, som huru man skall tugga maten eller laga till »polenta».

I förf:s yttrande om att »intresset för de kära barnen leder oss in i detaljer, som egentligen ej höra till ämnet» instämmer af fullaste hjärta.

Punkt 4. Frukosten anses vara för torftig, om jag så må säga, ty att en fullvuxen person skall reda sig en hel förmiddag på »1 glas mjölk» (om skummad eller oskummad, vet man ej) och »stadiga skifvor af det hembakade brödet», är väl nästan mycket begärdt, ty det skulle jag ej begära att ens barn kunde göra, om de ock förut fått »en stor kopp sinnig hafresoppa». Samma anmärkning göres mot kvällsmaten, såvida det är meningen att ena kvällen äta bröd, den andra kokt frukt, den tredje rabarber,

* Hvarför icke det? En rationell eldning är ock en konst, som spelar en stor roll för bränslekotot, och det finns många i öfrigt duktiga och sparsamma husfruar, hvilka likafullt, som man säger, »elda för kråkorna».

Red. anm.

den fjärde polenta etc., ty allt detta kan väl ej serveras på en kväll.

Tillåt mig såsom ett exempel nämna, hvad min man äter. Kl. 8 f. m. en tallrik oskummad mjölk, uppkokad föregående dag, hafregrynsgröt, 2 ägg, smörgås med kallskuret, te och bröd; kl. 11 f. m. 2 ägg, smörgås med kallskuret; kl. 3 e. m. middag; kl. 5 e. m. en smörgås med ett glas mjölk, kaffe med skorpor; kl. 8 e. m. 2 ägg, smörgås, te och bröd. Som synes, är det aldeles efter doktor Westerslunds ordination.

Punkt 7. Häri uttalade åsikter kan jag ej alls dela. Hafva mina 15-åriga gossar skött sig bra under terminen, så behöfva de hvila sig en smula på sommaren för att på höstterminen med friska krafter gripa studierna an; hafva de åter fått lågt betyg i något eller några ämnen, så böra de under sommaren söka bota skadan och däremellan njuta ro från läsningen, allt detta så mycket mera, som nöden ingalunda kan anses tvinga dem att »informera». Sak samma med flickan; hon må vara »vid den åldern, ja t. o. m. förr», så kan hon mycket väl behöfva öka sina skolkunskaper eller söka fullkomna sig i ett ämne eller ett handarbete, hvori hon visat fallenhet, och för hvilket hon har håg, och de »många kronor», som »äfven hon» kunnat genom handarbete förtjäna, kan man godt undvara. Själf har hon i en framtid största nyttan af att hafva lärt något grundligt i det ena eller det andra afseendet.

Punkt 8. Att 100 kronor kunna förslå till kläder åt 3 barn under ett helt år här i Stockholm, i en familj med en årlig inkomst af 3000 kr. och som följaktligen gör anspråk på att vara förmer än bara fattnet, lär väl ej kunna gå ihop; och fruns garderob kommer säkert äfven att lida af det knappa auslaget. Hvad åter beträffar husfaderns uppköp af tyg till sina kostymer hos en klädeshandlare och detsammans fraktande till en skräddare för förfärdigande; så tviflar jag på, att någon besparing göres därpå; skulle möjligen så vara, så uppväges den säkert af

besväret och det obehöfliga däri, då vår stads skräddare äro så väl försedda med tyger till fabrikspris, att ej tala om det bevis på misstroende, som man därigenom gifver sin skräddare, och slutet blir, att man missskrediterar sig själf.*

Punkt 11 uttalar åter åsikter, som jag ej anser mig kunna dela, lika litet som de under punkt 7 nämnda. Att det är nyttigt att vistas vid »hafsbyn» veta och erkänna vi alla, men orsaken till denna »nytt» anser jag ingalunda ligga däri, »att fiskdönen komma i fitigt bruk och tillföra hushållet läcker samt hälsosam föda». Den lilla förtjänsten, som de *verkliga* fiskarne hafva och så väl behöfva, unnar jag dem af allt hjärta, och hvad mig beträffar, så lär det aldrig kunna komma ifråga, att jag för nyttans skull inkräktar på deras gebit.

»Att hacka upp en jordbit» och däri »plantera snabbväxande örter och de vanligaste grönsakerna till dagligt bruk» under en tillfällig vistelse »vid hafsbyn», strider också, som af ofvanstående nogsam framgår, mot *mina* principer, ty jag resonerar på samma sätt som härofvän, att mitt fattiga värdfolk (och fattiga äro de merendels alla därute) bättre behöfva de få ören, som jag möjligen skulle kunna spara in genom att hacka upp den där jordbiten, och hvilka i motsatt fall naturligtvis komme dem till godo, då de ju till mig finge sälja af *sina* snabbväxande örter och grönsaker.

Slutligen vill jag påpeka, dels att äfven i denna helt och hållet saknas den viktiga *lifförsäkringen*, och dels att hela summan det oaktadt utgör *ingalunda 3000 kr., utan 3025 kr.* (Forts.)

* Kära insändarinna — er finkänsliga omsorg för hrr skräddare är nog mycket vacker, men så sensibla få de väl ej ändå vara, och ett erkänt erfarenhetsrön är dock, att det, hvad herrkläder beträffar, ställer sig billigare att själf köpa tyget i klädeshandeln mot att ta det hela färdigt hos skräddaren.

Red. anm.

Bevingade vänner.

III.

Inhemskas burfåglar.

För Idun af *L. E. Björkman*.

J dessa tider, då äfven damerna gripits af fosterländsk hänförelse, fruktar jag att tilläventyrs hafva ådragit mig en eller annans ogunst genom att i ett par föregående uppsatser hafva framhållit *utländska* burfåglar. Då jag nu går att redogöra för några inhemska, löper jag kanske fara att stöta på Charybdis, under det jag undviker Scylla, ty måhända skola somliga djurskyddsvänner anmärka, att, om det än kan försvaras, att man håller fåglar fångna, hvilka födts i fångenskapen, det dock är grymhet att innespärta sådana, som varit i åtnjutande af sin frihet. Men hvar och en, som haft dylika fåglar och som *behandlat dem väl*, vet, att de, efter allt att döma, trifvas förträffligt i fångenskapen och bevisa detta genom sitt muntra väsen och sin lifliga sång. Stundom händer det ock, att en sådan »fånge» flyger fritt ut och in genom fönstret och bevisar, att han alls icke har lust att öfvergifva »fångenskapen». Fåglarne äro i hög grad underkastade vanans makt, så att man med fullt skäl på dem kan tillämpa ordspråket: vanan är halva naturen. Bäst ägna sig för buren fåglar, hvilka som fullfjädrade ungar tagits ur boet, men deras matande, tills de själfva kunna taga sin föda, är besvärligt. Ett oeftergifligt villkor för de inburade fåglarnas trefnad är, att de hafva stort utrymme, så att de, i öfverensstämmelse med sin natur, kunna öfva sina vingar.

En del insektätande fåglar, såsom näktergalar, åtskilliga sylvia-arter med flere, hållas i bur, men deras skötsel är svårare än de fröätande fåglarnas. Det är några af de sistnämnda, som här skola blifva föremål för vår uppmärksamhet. Vi börja med

Steglitsen.

Knappast torde någon annan af våra vilda fåglar ägna sig så väl för buren eller kunna påräkna damernas gunst i så hög grad som steglitsen. Hans praktfulla fjäderskrud och vackra figur, hans muntra, nästan koketta rörelser, hans höga, fyliga, vackra sång, som han i fångenskapen fortsätter alla årstider, utom under ruggningstiden, hans klokhet och lätta tämjbarhet äro egenskaper, som nödvändigt måste göra honom till gunstling hos fågelvännerna.

Hans födoämnen under vilda tillståndet äro frön af tistel, groddblad (»kämpar»), lejonband, vägvärda, salat, kål med flera, äfvensom alfrö om vintern. Allt det där kan man äfven gifva den fångne fågeln, men eljes ger man honom vallmofrö, kanariefrö och något hampfrö jämte grönt om sommaren.

Steglitsen älskar ljus, hvarför han bör ha en ljus plats, dock så, att han icke utsättes för solens brännande strålar, utan åtminstone har någon skugga i buren. Isynnerhet under ruggningstiden bör fågeln ha en dragfri plats i närheten af ett fönster, ty ljuset är ett villkor för att hans nya fjäder skola få samma klara färger som de gamla.

Steglitsarne häcka i fångenskapen. Äfven kan man para steglitsshanen med kanariehona, då ibland vackra afkomlingar erhållas. Dessa bastarder äro fruktsamma.

Man kan dressera steglitsen till att göra allehanda små konststycken, såsom att medels ett snöre men näbbet och klorna själf upphissa till sig ett litet ämbar med föda eller vatten, att flyga ut och åter vända tillbaka till handen, när man ropar på honom, att sjunga, sittande på fingret och så vidare.

Vid god vård uppnår steglitsen en hög ålder. Man har exempel på, att en steglits lefvat i 18 år i bur.

Grönsiskan.

Grönsiskan är en särdeles älskvärd fågel, som med sin oförbränneliga munterhet lifvar upp sin omgivning. Hon är en riktig sanguiniker, hon är ständigt i rörelse, än hoppande på pinnarna, än klättrande på burens galler, dessemellan sjungande en liten stump. Är hon i sällskap med andra fåglar, kommer hon fort i gräl, men nästa ögonblick är vänskapen återställd och siskan sjunger sin kvittrande sång, hvilken, trots sin enkelhet, är ganska angenäm, men tyvärr ofta afbrytes af ett obehagligt »gä gä gä». Få dagar efter det grönsiskan blifvit fångad, sjunger hon i buren, och hon blir snart mycket tam. Jag hade en gång två grönsiskehanar, hvilka fingo flyga fritt ut i

rummet. När jag hvisslade på dem, kommo de och satte sig på min hand, i hvilken jag då vanligen hade några hampfrön. Då jag satt vid mitt skrifbord, sutto fåglarna ofta på hvar sitt hörn af ryggstödet till min skrifstol, kvittrande af hjärtans lust. Där somnade de ibland också om aftnarna. Grönsiskan födes med vallmofrö, sommarryps, hampfrö, kanariefrö, hirs och hafregryn. Alfrö tycker hon mycket om. Om grönsiskan såväl som alla burfåglar gäller detsamma, som ofvan sagts beträffande steglitsen, att nämligen deras bur under ruggningstiden bör stå på ett rätt ljusställe, såvida man önskar att fjäderskruden skall få sin vackra, lifliga färg.

Grönsiskorna para sig i fångenskapen.

Hämplingen.

Som prydnadsfågel duger hämplingen ej, ty hans färg är alltför anspråkslös. Men den sanna talangen döljer sig ju ofta under en anspråkslös yta. Så är ock förhållandet här; hämplingen öfverträffar alla andra af våra fröätande fåglar såsom sångare, och det är för dess vackra sångs skull han hålles i bur. Såsom sångare är han mycket begåfvad och lär sig lätt andra fåglars sångstrofer, men hans egen sång är dock den vackraste.

Det bästa fodret för hämplingen är rypsfrö. Han blir lätt för fet, hvarför starka fodermedel böra undvikas. Sålunda bör hampfrö icke gifvas i större portioner. Men jämte rypsfröet kan man gifva vallmofrö, kanariefrö och grönt.

Grönfinken.

Man har gifvit denna fågel benämningen »svensk kanariefågel». Han har en rätt behaglig sång och är ganska läraktig, så att han kan lära sig efterpipa små vis-stycken. Men han har en otrefligt bråkande lockton, som han låter höra allt som oftast. Hanen är ganska vacker, hvaremot honans färger äro mindre lifliga.

Tages grönfinken som unge ur boet och uppfödes med rypsfrö, hvetebröd och äggula, blir han utomordentligt tam, sätter sig gärna på sin vårdares finger eller axel och kommer, när han ropas. Mot främmande visar han däremot ingen förtrohet, men ej heller någon fruktan, utan han försvarar sig mot dem med sin starka näbb, om de närma sig honom.

Man ger honom rypsfrö, kanariefrö och något litet hampfrö, som han tycker mycket om. Han häckar gärna i fångenskapen.

Bofinken

hålles stundom i bur. Han har en vacker fjäderdräkt, men hans sång består endast af en kort trof. Han hör icke till de mest omtyckta burfåglarna.

Domherren

är visserligen icke heller någon utmärkt sångare, men det finns dock personer, som tycka mycket om hans kvitter. För öfrigt saknar han visst icke musikalisk begåfning, ty han lär sig bra att sjunga melodier, som man hvisslar för honom. Hans lockton är ej heller obehaglig, utan en ren, vacker flöjton: tjuh, tjuh.

Domherrens praktfulla dräkt, hans tillgifvenhet för sin vårdare samt hans klokhet — ty domherren är ingen dum herre — göra honom till ett särdeles behagligt sällskap åt människan.

Professor Nilsson berättar i sin fauna följande: »Jag hade i något mer än 2 års tid en domherre, som slutligen blef helt tam. Först satt han i bur, men fick sedan flyga fritt omkring i ett par rum. Efter en julhelg, då en julgran blifvit insatt i ena rummet, tog han där sitt stamhåll, och efterhand afplockade och förtärde han barren af tre sådana granar, som efter hvarandra blefvo insatta till honom; han afbröt äfven och förtärde grönsakerna. Då enris inlades, afplockade han bären, äfven det gröna. Eljes förtärde han hafre, korn, hampfrö m. m. Tidigt på morgonen var han i rörelse; först åt han, sedan, då han var mätt, satte han sig på en gren i toppen af sin gran och sjöng oförtrutet och så godt han kunde. Då man ej såg honom, hördes det som om där voro två fåglar; ty än hörde man tämligen vackra melodiska toner, än afbrötes de hastigt genom några sträfva och skärrande läten, som förstörde hela musiken. — Då han önskade få något mat eller vatten, satte han sig på en gren med ett ihållande fint, nästan bedjande läte: pick-pick-pick pick-pick-pick; eljes var locktonen det bekanta: tjuh, tjuh. Och hjälpte det icke, så flög han surrande omkring granen flere hvar. Öppnades då dörren till det rum, där han först vistades, så störtade han dit med pilens snabbhet och kastade

sig först på buren och sedan ned i fönstret, där vatten och föda stodo för hans räkning. I allmänhet var han glupsk efter mat och ofta hungrig. Han gick tidigt till hvila och sökte då antingen sitt gamla ställe öfver en gardinhållare, där han kunde sitta dold, eller, om han ej kom dit, satte han sig i de tätaste grenarne och barren, tätt vid stammen, så att han var svår att upptäcka. Jag förmodar, att fågeln i vilda tillståndet för ungefär samma lefnadsätt.»

Sonen till en kyrkoherde i Skåne omtalade för mig för några år sedan, att han hade haft en domherre, som var så tam, att han fritt flög ut och in. Fågeln bortskänktes till en gosse, som hade sitt hem en half mil från ifrågavarande prästgård, men redan en half dag, efter det han förflyttats, kom han flygande tillbaka till det gamla stället.

Vill man lära domherren att sjunga visor, måste man taga ut ungen ur boet och uppföda honom med krossade vallmofrön och rypsfrön blandade med äggula. Han måste hållas alldeles isolerad, så att han icke hör annat än den visa, han skall lära. Denna visa hvisslar man för honom flere gånger om dagen, alltid i samma tonhöjd och styrka. (På samma sätt lär man också hämplingar med flere att sjunga visor.) Det är ett fålamodspröfvande arbete, som dock icke skänker synnerlig tillfredsställelse; visserligen lära domherrarna sig att föredraga melodier utmärkt rent och bra, men de ur boet tagna ungar blifva klena och lefva i bur högst tre å fyra år.

Under ruggningen måste fågeln vårdas väl, ty den medtager hans krafter betydligt.

Domherrarne häcka gärna i fångenskapen, men oftast uppföda de ungar dåligt, så att de redan efter några dagar dö, ett bevis på, att de icke fått passande näringmedel. Bäst lär det lyckas, om de erhålla myrugg, vallmo, ryps och kanariefrö.

De ungas tidning.

N:r 15 af *Kamraten*, illustrerad tidning för Sveriges ungdom, har nu utkommit och innehåller: »Sjöslaget vid Camperdown», en spännande krigsepisod berättad för de unga af Richard Melander; »Att själf förfärdiga en apparat för att afteckna landskap», med tre illustrationer; »Sustrarna», en berättelse af Hedvig Indebetou; »Ur Kamratens anteckningsbok»: Hur många svalor gå på ett skålpund? En dyrbar bok. Världens högsta vattenfall. Det lataste folk på jorden; fortsättning på den roliga illustrerade indianberättelsen »Äfventyr i fjärran västern», af William Kingston; »Kamratens extra pristäfving»; fortsättning på anvisningen att själf förfärdiga »Möbler för dockskåpet», med illustrationer; »Lille David tackar sina vänner och välgörare»; »Tankeöfningsuppgifter»: pristäfving VII och lösning på pristäfving VII med tio roliga och vackra böcker utdelade som pris; brevexling mellan de unga prenumeranterna själfva om akvarellmålning, om att anlägga en frösåvling, göra en laterna magica, byta frimärken, lära esperantospråket, spela sällskapsteater och göra tablåer, företaga botaniserturer m. m. nyttigt och underhållande; Prenumeranternas afdelning: »Hvad en broder kan göra för sina systrar»; »Breflåda».

Kamraten vill komma som en kär vän till alla de unga i svenska hem, gossar och flickor. Prenumerera nu genast för det senare halfåret med 1 kr. 75 öre! För den lilla summan kunnen I ej gärna få ett större och varaktigare nöje!

Sen till, att *Idun med Modetidning* finnes hos alla edra bekanta!

Ur notisboken.

Nu börjas det! Den af Idun förebådade demokratiseringen af telefonpersonalen börjar nu sätas i verket. Vid Hernösands telefonstation ha af telegrafstyrelsen i dagarne till telefonister antagits fyra unga flickor, som ha genomgått blott folkskolan, icke något högre flickläroverk. De komma att efter genomgången elevtjänstgöring anställas såsom tjänstgörande i den därstädes snart öppnade rikstelefonen.

Dödsfall. Enkefru *Amalia Regina Lovén*, f. Ekström, änka efter den framstående skeppsredaren och grosshandlaren P. M. Lovén, aled den 27 d:s å Üriksdal, i den höga åldern af 83½ år. Den högt aktade gamla sörjes närmast af sonen, grosshandlare John Lovén, och dottern, enkejustitierådinnan Rabe, samt barnbarn och barnbarnsbarn.

Ädelt eftermäle. Aflidna enkefru *Charlotta Dahl* å Fulltofta har i sitt testamente skänkt 20,000 kr. till slöjdskolan »Minnet» i Hör, och skall räknan å nämnda summa användas för skolans uppdräktbällande. Därjämte har fru Dahl förordnat, att de af hennes tjänare, som varit i hennes tjänst längre än 5 år, skola för sista året erhålla dubbla lönen. Till enskilda personer lär den aflidna skänkt ganska betydande belopp.

K. hofsömmerska i Skurup. Nära 72 åriga hustrun *Anna Ström* i Skurup, Malmöhus län, har gjort sig vida känd som linsömmerska i gammalmodig stil, och hennes specialitet är hälsöm. Från Skånes adliga damer har hon många beställningar, synnerligast när bröllop stundar i någon herregård, och genom grefvinna Ehrensvärd på Marsvinsholm har hon nu också fått emottaga arbete från drottningen.

På utställningen i Ystad fick hon som pris för arbeten 10 kr. Till pågående världsutställningen i Chicago hade hon också ärnat sig, men kom för sent, och arbetena som skulle sändts dit stannade vid hofvet i Stockholm.

För ett tiotal år sedan lärde hon sig först att skriva, emedan alla barren varit ut i vida världen och mannen reste som predikant. Nu skriver hon en ganska god handstil och för, sedan mannen genom lamhet ej mer kan begagna pennen, en omfattande korrespondens, dels med sina barn och dels med sin finna kundkrets.

»Till det godas befrämjande.» Åkerbrukskolonifondens konst- och industrilotteri har härstädes i dagarne öppnat en utställning i den vackra villa, som är utställd vid Strandvägen, och hvilken utgör högsta vinsten i detta lotteri. Utställningen loftar att bli mycket intressant, och som inträdesafgiften endast är 25 öre, kan man så väl för utställningen i och för sig som för det behjärtansvärda ändamålet hoppas, att den skall bli flitigt besökt.

Teater och musik.

Djurgårdsteatern har den senaste veckan under lifligt bifall gifvit den sedan Mindre teaterns dagar välbekanta operetten »Giroflé—Girofla». I musikaliskt hänseende tillhör den Charles Lecocqs äldsta och allra bästa arbeten, och libretton med sina fyndiga förväxlingar håller ett muntert intresse uppe. I den ingalunda lätta dubbelrollen Giroflé—Girofla firar fru *Hilda Castegren* snart sagt triumfer med sitt intagande mjuka spel, sin nobla sängkonst och strålande apparition. Hr *Castegrens* Don Boléro är en humoristisk hållen prestation af god verkan, om än man kan finna att gubbacket ej ligger lika väl för den begåfvade skådespelaren som älskarrollerna. Och det är ju ej heller annat än helt naturligt. Fröken *Magnusson* som guvernörens resoluta äkta hälft är däremot riktigt i sitt esse. Som Marasquin debuterar en ung tenor, hr *Henning*, med en liten, men ej öfven röst och ett riktigt teaterprinsutseende. Spellet förefaller ännu tämligen lamt och osäkert, men kan nog vinna med ökad scenvana. Herr *Hagman* gör aktningstvårda bemödanden som den barske mohren, ej utan framgång hvad spelet beträffar, men alldeles förspillda i vokalt hänseende.

Men det är ej heller så lätt att ge ett sångparti totalt utan röst.

Ensemblen går med lif och lust, och den till stor del splitter nya uppsättningen är vacker och värdad.

Elpis Melena,

»Kretas välgörarinna».

Af *Cecilia Bååth-Holmberg*.

(Forts.)

De dessa befunno sig nu i stor nöd och att ingripa till förmån för dem blef Elpis Melenas första uppgift. Hon drog försorg om att de, försedda med allt nödvändigt, återfördes till sitt hemland.

Därefter ingrep hon verksamt öfverallt, där nöden var djupast. Hon mättade de hungrande, vårdade de sjuka och lät, så långt hennes medel räckte till, uppföra bostäder åt de husvilla. — I förbigående sagdt: dessa hennes kärleksverk voro ej endast tillfälliga; under nära 30 år har hon aldrig tröttnat att utföra dem. En af hennes vänner, den tyske författaren Albert von Seefeldt, har berättat mig, att hon, då han 1890 besökte henne på Kreta, vid hans ankomst hade i sin vård ett barn, som fallit i en koleld och blifvit svårt brändt, en murare, som nedstörtat från en byggnadsställning, samt en lam kvinna.

Dessutom besökte hon dagligen många andra sjuka i deras hem, betalade läkarevård åt dem och var, som än i dag, outtröttlig i sin välgörenhet.

Det är dock ej endast lidande människor, hon gifvit vård och hägn. Hennes för all human sträfvan varma sinne har ock förmått henne att ägna mycken tid, arbete och kostnad åt de skyddslösa djuren. Hon tillhör de kvinnor i Europa, som främst verkat för åstadkommandet af »djurskyddsföreningar», och hon har för detta ändamål på de fem språk, hon behärskar, författat en mångfald af större och smärre skrifter. Hon understöder många djurskyddsföreningar; och i Rom, hvarest som bekant grymheten mot djuren är mycket stor, aflönar hon själf en djurläkare och drager med egna medel försorg om, att de djur, som öfverlämnas åt »nattmannen», få foder och vård tills de dödas, d. v. s. hon skyddar dem från hungersdöden. Detta har hon låtit göra allt sedan 1861.

I all synnerhet har hon uppträd mot vivisektionen. Talrika skrifter har hon offentliggjort, i hvilka hon vänder sig till myndigheter och enskilda inflytelserika personer i olika länder för att förmå dem att verka för lagliga förbud emot vivisektionen, denna »blodiga skamfläck för mänskligheten». Hon har utsändt upprop till »alla tysktalande fruar och jungfrur af hvarje stånd, ålder och ställning», till »Genèves medborgare», till invånarne i Firenze, Genova, Milano, London, Paris o. s. v., och hennes novell »Gemma», samtidigt utgifven på flere språk, har varit den första anledningen till den rörelse emot vivisektionen, som uppstått i Tyskland. I ett bref till mig förliden sommar, yttrade hon, att det varit hennes hopp, att denna bok genom öfversättning till svenskan äfven i den aflågsna norden skulle bli en tolk för oskyldiga försvarslösa djur.

Nära bekant med några af Europas främste män inom läkarevetenskapens område, har hon öfversatt och spridit många emot vivisektionen riktade skrifter af desse samt själf utgifvit en större biografi öfver den kände och framstående läkaren dr. Grisanowski.

Men om djurskydd någonstädes behöfves, så är detta på Kreta. Djuren behandlas här lika illa af greker och turkar; till och med själfva begreppet »barmhärtighet» emot dessa värnlösa tjänare är här okänt. Alla vägar på ön äro branta steniga bergstigar; så är t. ex. vägen mellan huvudstaden Canea och den lilla byn Khalepa än i dag en smal klippstig, under årtusenden bildad af naturen själf, af regnflöden under vintern samt af människors och djurs fotsteg. Vagnar kunna också aldrig användas; all samfärdsel sker till häst eller på åsnerygg, och i trakten omkring Canea ser man dagligen hundratals åsnor lastade med sten, byggnadsmaterialier, vattensäckar af läder, packlårar o. s. v. under hugg och slag mödosamt släpa sig uppför de branta, smala vägar. Befolkningen på Kreta är särskildt illa känd för den grymhet, hvarmed den behandlar dessa arbetsdjur; utmagrade, ofta blödande ur stora sår få de träla till dess de stupa och sedan bli liggande, där de en gång fallit, till dess de dö. — Här var just ett fält för fru von Schwartz!

Med mycken möda har det lyckets henne att i någon ringa mån förbättra förhållandena, och 1884 stiftades här den första djurskyddsföreningen i Orienten; dennas medlemmar bestå af öns alla förnämsta män, turkar och kristna.

Elpis Melena har till denna förening skänkt en del af sitt eget vinberg; här har en »khan» eller ett stall blifvit uppfördt; det hela är inhägnadt, och en särskild väktare har tillsyn öfver såväl »asyl» som skyddslingar — alla de halfdöda åsnor och hästar som påträffas på stigar och gator. En gendarm — »zaptich» — har af myndigheterna fullmakt att dötöra sjuka, utpinade och misshandlade djur och att ådöma de misshandlande penningböter, hvilka tillfalla föreningens kassa. Men många svårigheter och mycket motstånd hafva mött fru von Schwartz, och hon måste årligen till underhåll af asylen, den hon själf ännu hvarje dag inspekterar af egen kassa betala 2,000 francs.

Hon har dock den tillfredsställelsen att i sitt nuvarande hemland hafva väckt tanken, att barmhärtighet mot djuren äfven är en helig plikt.

I den ett litet stycke från Canea belägna byn Khalepa har hon, som sagdt, sin villa, omgifven af trädgårdar och vinberg, det hela enligt landets sed omhändertadt af en hög mur. Från villans balkong har man å ena sidan utsikt åt Kretas »hvita berg», å andra åt hafvet, som bryter sig i höga bränningar mot den klippiga stranden; vidare ser man fästningsvallarna vid Canea, öfver hvilka de hvita husen, moskéerna och minareterna höja sig. Man ser det brokiga vimlet på vägen, som leder till staden: arabgossar — tre, fyra på en häst, negrer, klädda i gamla säckar, väl beslöjade turkiska kvinnor i brokiga dräkter, sphakiotiskt landtfolk, trälände mulåsnor med väldiga bördor — en liflig bullersam hop, som oafåtligt rör sig fram och åter på den branta klippstigen.

I trädgården blommar oranger, citroner och rosor — all söderns doftande prakt.

Här bor den nu 71-åriga Elpis Melena, ensam med en tysk tjänarinna och en turkisk tjänare, som i många år vårdat hennes hus-

djur: hennes gamla häst, »Chiaromonte», två hundar och två gazeller.

Hästen Chiaromonte var hennes synnerliga älskling. Och då han för ej länge sedan på grund af »hög ålder» blef »obotligt sjuk» och med hennes samtycke medelst kloroform undfick en »lätt död», skref hon i en tysk tidskrift en »minnesruna» öfver denna sin mångåriga trogne följeslagare på många äfventyrliga färder. Ett litet kort utdrag häraf meddelar jag här nedan; det skildrar en af de utflykter till häst fru von Schwartz gjorde under sitt första år på Kreta och är ytterst målande:

» — — — Jag började genomströfva ön kors och tvärs. En utflykt varade 30 dagar, och på det obanade Kreta är man under sådana förhållanden ej sällan i lifsfara och endast hänvisad till dugligheten hos sin häst, med hvilken man kamperar både dag och natt. — — — Vi måste hvarje dag bryta upp före soluppgången och rasta under den beta middagstimmen. Det var ett oförgätligt, idylliskt zigenarlif! Vi uppsökte svala, skuggrika platser, där vi uppslogo vårt läger. Vår första omsorg var att befria våra djur från sadlar och packning; hästar och mulåsnor aflägsnade sig då i bästa endräkt, Chiaromonte alltid i spetsen, för att uppsöka närmaste källa eller bäck; vi läto dem gå allena, och de återvände alltid utan dröjsmål till lägret, där de visste att rikligt foder väntade dem. — — —

(Forts. o. slut i nästa n:r.)

Från Iduns läsekrets.

Fosterlandsvänner, mödrar!

Jag, som skrifer dessa rader, har »en högt aktad signatur» — det läste jag i ett bref senast i går — men det oaktadt vågar jag ej sätta ut den under denna artikel. Jag bor näml. i en småstad, och jag skulle blifva rent af stenad, om sådana där människor, som taga inackorderingar för att lefva på dem, finge nys om, att jag hade skrifvit den.

Men — om jag tege, skulle stenarne ropa. Smålandspostens Sigurd kan handtera den svenska fårsteken med trädgårdssax och andra verktyg, utan att någon säger ett »sjas» till honom därför, ty han är rik och bor i Wexiö. Ack, om han komme inkognito till denna stad, inackorderade sig hos någon enkefru eller gammal fröken, som har skolpojkar eller skolflickor eller andra inackorderingar! Vi skulle då snart få läsa något riktigt kvickt i tidningarna.

Man skall ej klema bort det uppväxande släktet, långt därifrån! Det är dumt att skolgundomen skall ha kaffe på sängen (usch då). Men förderfva barn och ungdom har man heller ingen rätt till, och jag skulle kunna taga på min ed, att en stor del skolgundom förderfvas genom usel föda.

Tron I, mödrar, att det finns en böna — jag menar kaffeböna — i det kaffe, hvarmed en stor del skolgundom undfågnas — jag talar om inackorderad skolgundom — visserligen icke! Kaffet kokas på surrogater såsom: brändt bröd, lejontand, kokt potatis, hvari kli inknådat, hvarestef degen skäres i bönfasoner och brännes... Om de ändå kokade kaffe på rostadt korn, men det faller sig säkert för dyrt!

Och så är det den eviga potatisen hvarenda middag, då det ej är torsdag, ty då ätas ärter och fläsk och plättar, lika bastanta som ärtarna. Det är för väl, att det finnes gymnastikinirättningar — — — På den starka födan behöfves rörelse.

»Fruktsoppor» förekomma mycket ofta för inackorderingarne, blodpudding till förrätt, blåbärssoppa till efterrätt är mycket vanligt.

En mycket sannfärdig gosse, som blef sjuk på sin inackorderingsdiet, försäkrade mig, att det var med

»köttbuleköttet som med arsenik, det blef liggande helt i magen» — — —

Mödrar, nu tillstundar höstterminen; pojkar och flickor skola till staden för att genomgå de välsignade läroverken. Många blifva inackorderade i sådana hus, där de få det aldeles för bra, men många komma till matställen, där de få magkatarr, svälta sig fram, blifva sjukliga och förderfvade. Det är verkligen något att tänka på, detta, och då Idun är »damernas egen tidning» och är spridd från Falsterbo till Torneå, har jag sändt in min varning i Idun, viss att den då skall beaktas.

Jag ser hundrade pojkar och flickögon, som tack-samt lyftas emot mig för min lilla tarfliga artikel, ty magen är hufvudsaken här i världen — det trodde jag aldrig förr. — Går man illa åt den, förstöres hela organismen. Innan jag nedlägger pennan, anser jag mig böra nämna, att jag för ett par år sedan talade vid en sjuk yngling — han svält ihjäl — han var inackorderad hos sin faster. »Jag tror allt, att det är fasters mat, som förderfvat mig,» sade han. »Kaffesump med litet sirap i till grötdopp var alltid frukosten, och gröten var kall, lämnad från kvällsmålet dagen förut; och så pannkakan, som var en stående rätt, rifna fallfrukter, rifna kokta potatis, lingon, uppblandade med några skedblad blå mjölk, uppkokt gång på gång — o, hvad jag många gånger var sjuk af fasters mat. Nu har jag varit hos doktorn, och här har jag fått ett recept mot magkatarr.» Det var så dags!

Skall Sverige räddas af svenskarne, så, fosterlandsvänner, börjen med att rädda Sveriges unga magar!
Känd i landet.

Innehållsförteckning.

Emilie Borgström; af Charlotte Lindholm (med porträtt). — Morgonridt; poem af Edv. Hammarstedt. — Kvinnofrågan och vetenskapen; af Kate Schürmacher. I. — »Bergtagen»; skiss af Elén Ameen. — Stockholms pensionatlif; en liten vägledning för hufvudstadsbesökande damer, för Idun af C. B. H. — I hushållspenningsfrågan: Reflexioner med anledning af de prisbelönade täffingskriterierna i hushållsfrågan. — Bevingade vänner. III: inhemskas burfåglar; för Idun af L. E. Björkman. — De ungas tidning. — Ur notisboken — Teater och musik. — Elpis Melena, »Kretas välgörarinna»; af Cecilia Bååth-Holmberg. (Forts.) — Från Iduns läsekrets: Fosterlandsvänner, mödrar! Af Känd i landet. — Tidsfördrif.

Tidsfördrif.

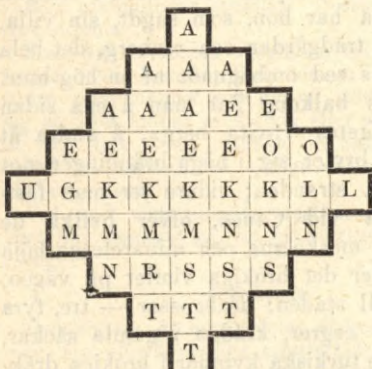
Bidrag mottagas med tacksamhet.

Charad.

»Mitt första» om sommarn i hagen ses gå.
»Mitt andra» vi göra, när glädje vi få.
»Mitt tredje» i sagan styr blånande haf.
»Mitt hela»: en fasa, för mången en graf.

Ulla B.

Diamantgåta.

Bokstäfverna omflyttas så, att den vägräta och lodräta midtlinien bilda namnet på ett kråldjur. Den första vägräta linien betecknar ett maskulint ord, den andra namnet på en vind, den tredje namnet för affälling, den fjärde = lodräta mittelinien, den femte en bok, den sjätte undervisningsanstalt och den sjunde en fornnordisk konung.
N. A. M. Ullevi.

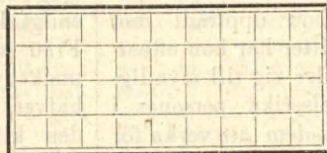
Omkastningsgåta.

Ibland om det händer din pilt visar
brist
på sanning och lydnad och renhet i
seder,
mig rättfram med allvar han bör då
helt visst,
ty så fostras ungdom till sanning och
heder.

Om flitig han varit och snäll som sig
bör,
jag bakfram åt honom ett nöje bereder;
jag drömmande tankfull och tyst ho-
nom gör,
till soliga nejder jag glad honom leder.
P. L.

Geometrisk uppgift.

En pappersremsa har utseende af en
i 36 kvadrater delad rektangel.

Huru skall man dela denna pappersremsa i två lika stora delar, så att dessa, lagda på hvarandra, bilda en kvadrat?

Bokstafsgåta.

Följande bokstäfver, rätt sammanställda, bilda 8 ord, hvilkas begynnelsebokstäfver utgöra namnet på ett konungarrike i Europa samt slutbokstäfver nedifrån och uppåt namnet på dess hufvudstad.

6 a, 1 b, 1 d, 3 e, 1 g, 2 i, 2 l, 4 m, 5 n, 6 o, 2 p, 5 r, 3 s, 4 t, 2 u, 1 v.

Orden beteckna: 1) ett konunga-

rike i Tyskland, 2) ett sund i Italien, 3) en geometrisk figur, 4) en stad i Svealand, 5) en planet, 6) ett mineral, 7) en vetenskap, 8) en välluktande tädgårdsväxt.

S—e.

Aritmogryf.

7	14	15	21	2	8
19	6	1	21	15	21
10	7	18	1	6	2
6	15	7	9	12	14
14	5	8	6	15	16
1	14	21	2	13	18
16	7	2	20	21	15
17	11	2	21	19	2
14	7	18	3	17	20
4	12	14	15	7	2
5	2	20	12	14	2
8	6	19	21	14	12

1) En stor ö, 2) stad i Sverige, 3) del af en ångmaskin, 4) stenfrukt, 5) mansnamn, 6) järnvägsstation, 7) namn på en grotta, 8) ett illa omtyckt namn, 9) hvad man kan finna i skogen, 10) hufvudstad, 11) land, 12) en rättvisans handhåfvare.
Begynnelsebokstäfverna bilda namnet på ett förbud.
J. W. B.

Små räknekonster.

Två personer, A. och B., göra följande aftal. Ett något så när stort tal bestämes först; A. nämner därpå ett mindre tal, som ej får öfverskrida en likaledes på förhand bestämd storlek, t. ex. nå-

got af talen 1—10. Därpå nämner B. ett mindre tal, som ej heller får öfverskrida den bestämda storleken. De båda talen adderas tillsammans, A. nämner så ett nytt tal, B. åter ett, hvilka adderas till den förut erhållna summan, o. s. v. Den som då kommer i tur att nämna det tal, genom hvars tilläggande till den erhållna summan det först bestämda, större talet uppnås, har vunnit. Huru skall man alltid kunna vinna?

1. Bestäm 100 såsom det tal, som skall uppnås, och att det tal, som hvar och en har att nämna, ej får vara större än talet 10.

2. Talet 120 skall uppnås; valet mellan talen är fortfarande 1—10.

3. Talet 100 skall uppnås, men de tal man får nämna, få ej gå högre än till 10.

4. Lägg 30 stickor (marker, slantar eller dyl.) på bordet. Två personer skola nu omväxlande taga bort ett antal därifrån; antalet för hvarje gång är efter behag inom talen 1—6. Den, som tager bort den sista stickan har vunnit. Huru skall man börja, om man vill vinna?

5. Gör samma experiment med 15 stickor och bestäm antalet för hvarje gång till högst 4. För omväxlings skull kan ju den förlora, som får den sista stickan.

Lösningar.

Logogryfen: Skidtådan; tid, tänka, stil, disk, staf, älf, funka, klint, lat, län, il, din, älska, kind, stal, dans, slända, is, lif, and, släda, kli, äta, knif, kast, fik, sand, ilska, ans, land, dika, last, salt, säd, skal, list, fat, nät, fläsk, flink, tak, saft, tal, dal, tia, slida, kif, finska, Stina, disksa, säf, lind, ask, lin, lida, fin, al, fil, läsa, kal.

Gåtorna 1. De båda männen hade två döttrar, och efter sinas hustrurs död hade de gift sig med hvarandras döttrar.

2. Två elaka pojkar.

3. Näsan.

CAKES
fullt jämförbara med de engelska, äs hos
de flesta specialhandlarna
i hufvudstaden
FÖRSÖKI!

C. W. SCHUMACHER
Kgl. Hofleverantör — 17, Norrlandsgatan 17, Stockholm.

SPISBRÖD, många sorter. Försändes öfver
hela riket. Begär prislistant!